

Nacionalna politika zapošljavanja

UDK: 331.5.024.5(497.5)

Primljeno: ožujak 1998.

Vlada Republike Hrvatske u veljači ove godine usvojila je dokument "Nacionalna politika zapošljavanja", koji je potom bio na raspravi u Hrvatskom državnom saboru. Tom dokumentu prethodila je studija "Poticajni mehanizmi restrukturiranja tržišta rada u Republici Hrvatskoj" koju je izradila skupina stručnjaka pod vodstvom mr. Sanje Crnković-Pozaić iz Ekonomskog instituta u Zagrebu.

Osim uvoda dokument sadrži sljedeća poglavlja: Analiza na tržištu rada u Hrvatskoj, Mjere poduzete u ratnom i poratnom razdoblju, Osnovna načela programa, Preduvjeti za učinkovito djelovanje predloženih mjera, Mjere na tržištu rada, Prijedlog mjera za zapošljavanje hrvatskih branitelja te Mjere zapošljavanja branitelja.

Ovdje objavljujemo središnji dio dokumenta što ga čine Preduvjeti za učinkovito djelovanje predloženih mjera te Mjere na tržištu rada. Ocijenili smo da je našim čitateljima važno upoznati se s novom politikom zapošljavanja, jer je zapošljavanje temelj na kojem počiva socijalna sigurnost i od kojeg polazi socijalna politika svake zemlje.

Uredništvo

MJERE NA TRŽIŠTU RADA U HRVATSKOJ

Preduvjeti za učinkovito djelovanje predloženih mjera

Prije izlaganja paketa mjera na tržištu rada, potrebno je spomenuti neke od općih preduvjeta o kojima, između ostaloga, ovisi i uspješnost njihove provedbe. Radi se o elementima tržišnog gospodarskog okruženja koji su neophodni kako bi se potaknulo restrukturiranje, rast i razvoj a gospodarski subjekti djelovali u prepoznatljivom okruženju koje svim sudionicima pruža približno jednake uvjete. To su:

- Povećavanje konkurencije na domaćem tržištu daljnjom politikom liberalizacije. Liberalizacija donosi dugoročne koristi i kratkoročne troškove, dok protekcionizam nosi kratkoročne koristi, ukoliko ih uopće nosi, i dugoročne visoke troškove zbog alokativnih neučinkovitosti koje stvara;
- Trajno i sustavno otvaranje prema svijetu;

- Postupno smanjivanje izravnog djelovanja države u gospodarstvu kao poslovnog subjekta i daljnja privatizacija nekih područja koji su još uvijek pod ingerencijom države, npr. u prometu i telekomunikacijama, u posredovanju pri zapošljavanju itd.;

- Poboljšanje učinkovitosti pravosudnog sustava, naročito u onim njegovim dijelovima koji pružaju potrebnu pravnu zaštitu vjerovnicima i vlasnicima privatne imovine, te zaposlenicima u radnopravnim sporovima. Trenutno loše djelovanje ovog sustava uzrokovalo je gomilanje dugova, visoke kamatne stope, usporavanje gospodarskih procesa i uvelo nesigurnost u poslovanje te radno-pravni status zaposlenih. Na taj način se neutraliziraju mnogi pozitivni učinci stabilnog makroekonomskog okruženja;

- Potrebno je podizati učinkovitost državne uprave u njenim pojedinim dijelovima, a posebice osmisliti njihovu interakciju u cilju povećanja kvalitete usluge što je država daje svojim građanima i poslovnim jedinicama;

- Potrebno je isticati dostojanstvo rada i vrijednost društvenog statusa koja se temelji na čestitosti zarade od rada.

Mjere u cilju smanjivanja visoke razine registrirane nezaposlenosti

Analize su pokazale da mnogi registrirani nezaposleni nisu istodobno i tražitelji zaposlenja ili nisu raspoloživi za rad. Mnogi se prijavljuju Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kako bi ostvarili određena prava, kao što je pravo na zdravstveno osiguranje, mirovinsko osiguranje, socijalnu skrb, dječji doplatak itd. U praksi se pokazalo da mnogi registrirani nezaposleni odbijaju poslove, bilo stoga što su zaposleni u svojoj ekonomiji, ili stoga što ne žele raditi. Cilj ovdje opisanih mjera nije da se nezaposlenima oduzmu stečena prava, nego da se ona ostvaruju u sustavima socijalnog osiguranja i socijalne skrbi. Kako bi se u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje prijavljivali isključivo tražitelji zaposlenja, zakonski okvir kojim je definiran status nezaposlene osobe i prava po osnovi socijalnog osiguranja, prilagodit će se tom cilju.

Redefiniranje prava koja proizlaze iz statusa nezaposlenosti

Visoka razina registrirane nezaposlenosti jednim je dijelom posljedica zakonskih akata prema kojima se osnovno pravo na zdravstveno osiguranje za mnoge kategorije može ostvariti isključivo ako imaju status nezaposlene osobe. Primjerice:

- Mladež koja napušta srednju ili visoku školu može dobiti zdravstveno osiguranje isključivo ako se prijavi Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Na taj se način automatizira ulazak na tržište rada demografskih skupina za koje nije izvjesno da doista žele raditi i taj se porast nezaposlenosti ne može pripisati promjeni konjunktura.

- Sve osobe koje napuštaju kazneno-pravne domove i/ili zdravstvene institucije također ne ostvaruju zdravstveno osiguranje bez prijave Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, što evidenciju o nezaposlenima opterećuje većim brojem radno nesposobnih osoba koje se trajno ne brišu iz evidencije, jer je mnogima to uvjet ostvarivanja prava na socijalnu skrb.

- Sve osobe koje ostvaruju pravo na socijalnu skrb moraju biti prijavljene Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, kako bi stekle pravo na socijalnu pomoć ili dječji doplatak, premda mnoge od njih ne žele raditi ili su nesposobne za rad.

Ciljevi mjera

Osnovni su ciljevi mjera da se zakonska regulativa uredi tako:

1. da se svi elementi socijalne skrbi i socijalne zaštite izuzmu iz djelokruga Hrvatskog zavoda za zapošljavanje;

2. da se prava koja pojedine skupine ostvaruju na temelju posebnih zakona, a koja proizlaze iz statusa nezaposlenosti, ne financiraju iz doprinosa iz plaća nego iz drugih izvora.

Mjere

1. Redefinirat će se osnova zdravstvenog osiguranja za osobe koje nisu u radnom odnosu i koje ne ostvaruju zdravstveno osiguranje prema drugoj osnovi. Troškovi zdravstvenog osiguranja ovih osoba financirat će se iz državnog proračuna. Na taj će način prijavljivanje Hrvatskom zavodu za zapošljavanje biti motivirano isključivo željom za poslom pa kao registrirane nezaposlene neće biti evidentirane skupine neaktivnih i zaposlenih. Evidencija nezaposlenih će se približiti standardima Međunarodne organizacije rada.

2. Obveze Hrvatskog zavoda za zapošljavanje svest će se samo na provođenje aktivnih i pasivnih mjera na tržištu rada.

3. Zadržat će se dosadašnja praksa da osobe koje žele ostvariti socijalnu skrb moraju biti prijavljene Hrvatskom zavodu za zapošljavanje ali će, prethodno, centri za socijalnu skrb ustanoviti njihovu radnu sposobnost.

Aktivne i pasivne mjere na tržištu rada

Kod mjera na tržištu rada dat će se prednost aktivnim u odnosu na pasivne mjere. Primjerice, prednost će se dati posredovanju pri zapošljavanju, osposobljavanju nezaposlenih pojedinaca i/ili viškova među zaposlenima i profesionalnoj orijentaciji u odnosu na prijevremene mirovine i plaćanje naknade za nezaposlenost, i druge pasivne mjere.

Pasivne mjere

Sustav pasivnih mjera, propisan Zakonom o zapošljavanju, neće se mijenjati, jer niti razina niti trajanje naknade za nezaposlenost ne utječu negativno na ponudu rada.

Praksu prijevremenih mirovina potrebno je maksimalno ograničiti kao mehanizam sman-

jenja radne snage, naročito u državnim poduzećima i institucijama. Analize su pokazale visok postotak zaposlenih među mladim umirovljenicima koji predstavljaju konkurenciju mladoj radnoj snazi. Današnji omjer zaposlenih i umirovljenika, s jedne strane, i izbjegavanje plaćanja poreza zaposlenih umirovljenika, s druge, čine neprihvatljivom dosadašnju primjenu mehanizma rang umirovljenja.

Aktivne mjere

1. Unaprijediti razinu informiranosti među nezaposlenima, kako onih prijavljenih Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, tako i onih koji su nezaposleni, a nisu registrirani. Aktivnije uspostavljati suradnju s poslodavcima i ispitivati njihove detaljne potrebe za radnicima.

2. Organizirati obrazovne programe, kako za nezaposlene, tako i za zaposlene koji predstavljaju viškove radnika u poduzećima ili se javlja potreba restrukturiranja obrazovne strukture zaposlenih. Nezaposlene je potrebno prekvalificirati za zanimanja koja su dulje vremena deficitarna radi njihovog lakšeg zapošljavanja.

3. Usredotočiti pažnju na skupine unutar nezaposlenih, poglavito na mlade koji čine najveći dio nezaposlene populacije, zatim na dugotrajno nezaposlene i na skupine invalida ili pojedinaca s faktorom otežanog zapošljavanja.

4. Za dugotrajno nezaposlene i osobe s niskim kvalifikacijama (posebno osobe koje su zbog isteka prava prijavljene u centrima za socijalnu skrb) na lokalnoj razini organizirati javne radove, budući da je razina društvenog i komunalnog standarda vrlo niska.

5. Poticati samozapošljavanje odobravanjem kredita, organizirati seminare kojima se informiraju kandidati o administrativnim postupcima što prethode samozapošljavanju i ispitati potrebe za djelatnostima i zanimanjima koja proizlaze iz lokalnih programa razvoja.

6. Potaknuti suradnju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s udrugama poslodavaca i sindikata radi definiranja planova rješavanja viškova radnika. Sve veće promjene zbog viška radnika ili restrukturiranja, rješavat će se u postupku tripartitnih dogovora, kako bi se osigurao sporazum potencijalno suprotstavljenih strana.

7. U definiranju mjera aktivne politike vodit će se računa o regionalnim specifičnostima, tj. osposobiti područne urede za zapošljavanje

da s ostalim institucijama lokalne uprave i samouprave definiraju i provode mjere aktivne politike. U tu svrhu potrebno je osigurati dodatne izvore financiranja koji bi omogućili donošenje ciljanih regionalnih programa.

8. Nastavit će se sufinanciranje zapošljavanja mladih nezaposlenih bez radnog iskustva.

9. Sve mjere aktivne politike moraju međusobno biti koherentne i komplementarne te ih je potrebno provoditi istovremeno s drugim mjerama na makroekonomskoj razini.

10. U sve provedene mjere ugradit će se elementi koji će omogućiti njihovo praćenje i vrednovanje.

Mjere za smanjenje troška rada

U 1996. godini udio neto plaće u ukupnom trošku rada iznosio je oko 55% (u 1997. godini udio se povećao zbog smanjenja niže stope poreza na dohodak i povećanja neoporezivog dijela dohotka). Porezi i doprinosi koji stvaraju razliku između troškova rada i neto plaće (tzv. direktni porezni klin) čine 45% troška rada. Zbog različitih stopa prireza ti su udjeli različiti. Tako, primjerice, u gradu Zagrebu koji ima najveću stopu prireza, na svako povećanje plaće od 1 kune, na poreze i doprinose odlaze 52 lipe.

Uz tako visok trošak rada poslodavac nastoji izbjeći plaćanje doprinosa na onu plaću koju zaposleniku zaista isplaćuje, te prijavljuje samo najnižu osnovicu za plaćanje doprinosa. Žrtve su radnici koji tu praksu plaćaju niskim mirovinama na kraju radnog vijeka. Poslodavci izbjegavaju legalno zapošljavanje novih radnika. U takvoj situaciji radnik pristaje na nisko plaćeni rad u formalnom sektoru, premda mu ne osigurava adekvatnu mirovinu pa nastoji osigurati dodatne prihode u sivoj ekonomiji.

Hrvatska u odnosu na zemlje OECD ima visok trošak rada. Prosjek OECD je 1993. godine iznosio 30,2%, dok je u Hrvatskoj krajem 1996. iznosio 44,5%.

Ciljevi mjera

Smanjiti trošak rada smanjenjem doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje koji čine njegov najveći dio. U sadašnjoj situaciji bitnije smanjenje stopa doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje teško je prove-

sti bez cjelovitih reformi zdravstvenog i mirovinskog sustava. Međutim, ima prostora za smanjenje stopa doprinosa iz, i na plaće, koje imaju isključivo redistributivnu ulogu.

Mjere

1. Ukinuti vodni doprinos na plaće. Korist od vodnog doprinosa imaju svi (redovno održavanje zaštitnih vodno-gospodarskih objekata i uređaja, kapitalna ulaganja radi povećanja stupnja zaštite urbanih, prometnih, poljoprivrednih i drugih dobara od poplava), te je primjerenije tu djelatnost financirati iz državnog proračuna, a ne iz radničkih plaća.

2. Ukinuti doprinos za dječji doplatk iz plaća, a izvore financiranja osigurati iz državnog proračuna. Dječji doplatk ne bi trebao biti ovisan o radnom, nego o imovinskom statusu roditelja, a financiranje sustava treba osigurati iz državnog proračuna.

3. Smanjiti doprinos za mirovinsko osiguranje sa 21,5% na 18%. U sklopu provedbe mirovinske reforme povest će se računati da se prikupljenim doprinosima iz plaća isplaćuju mirovine osiguranika koji su ih uplaćivali, a da se mirovine skupina koje ostvaruju prava prema posebnim propisima financiraju na druge načine. Tako će se, primjerice, za pripadnike vojske i policije osigurati posebni sustav mirovinskog osiguranja i njegovo financiranje iz proračuna.

4. Smanjiti doprinos za zdravstveno osiguranje sa 18,0% na 16,0%. Doprinos za zdravstveno osiguranje mogao bi, u sklopu reforme zdravstvenog osiguranja, biti smanjen pod uvjetom da se osigura dodatno financiranje zdravstvene zaštite za osobe koje nisu obuhvaćene sustavom zdravstvenog osiguranja iz radnog odnosa.

Tablica prikazuje promjene stopa obveznih doprinosa na i iz plaća:

Doprinos	Sadašnja stopa	Predložena stopa
Vodni doprinos	0,76	0,00
Doprinos za dječji doplatk	2,20	0,00
Doprinos za zapošljavanje	1,70	1,70
Doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje	21,50	18,00
Doprinos za zdravstveno osiguranje	18,00	16,00
Ukupno	44,16	35,70

Prikazano smanjenje stopa uvrstit će Hrvatsku među zemlje s nešto višim od prosječnih stopa doprinosa zemalja OECD, ali će znatno smanjiti trošak rada i povećati konkurentnost Hrvatske.

Mjere za rješavanje viškova radnika među zaposlenima

Analize viškova radnika u gospodarstvu, izrađene prije tranzicijskih promjena, ukazale su na prosječnu razinu viška od oko 30% tadašnje radne snage. Međutim, otpuštanjem određenog viška radnika nisu se do sada stvorili uvjeti za restrukturiranje postojećih poduzeća, nego se omogućila njihova kratkoročna troškovna konsolidacija. Tek će se uvođenjem novih proizvodnih programa prema potražnji koja se generira na novim tržištima moći definirati struktura potražnje za radnicima.

Cilj mjera u ovom segmentu je premostiti razdoblje u kojem jedan veliki dio gospodarstva i menadžera nije još definirao razvojni put i strategiju svojih poduzeća, te potrebe za radnicima još nisu poznate. U takvom okruženju potrebno je regulirati otpuštanje radnika i stimulirati prekvalifikaciju i osposobljavanje postojeće radne snage.

Osigurat će se aktivno uključivanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sindikata i udruga poslodavaca u donošenje obveznih planova rješavanja viškova radnika. Prednost u planovima rješavanja viškova imat će programi osposobljavanja i prekvalifikacija, te samozapošljavanja radnika.

Obrazovni programi odvijat će se u organizaciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koji će sklapati ugovore s obrazovnim institucijama ili drugim organizacijama i poduzećima, sposobnim za provođenje obrazovnih aktivnosti.

Mjere

1. Hrvatski zavod za zapošljavanje i njegove stručne službe izravno će se uključiti u rješavanje viškova radnika programima koji se temelje na Zakonu o radu te jasno utvrđuje prava i obveze svih sudionika u njihovoj realizaciji, uključujući i materijalnu podršku programima iz vlastitih izvora i državnih subvencija.

Mjere za otvaranje novih radnih mjesta

Osim navedenih mjera aktivne politike (pomoći kod samozapošljavanja, subvencioniranje rada nezaposlenih bez radnog iskustva i javnih

radova za kategorije koje se teško zapošljavaju među nezaposlenima) te mjera za smanjenje troška rada, nema posebnih mjera za otvaranje novih radnih mjesta. Destimulirani će se neproduktivno zapošljavati u državnom sektoru, osim u djelatnostima kojima se povećava učinkovitost državne uprave ili istraživačkih ustanova.

Nova se radna mjesta mogu stvarati jedino poticanjem razvoja i rasta gospodarstva i to poglavito u privatnom sektoru, s posebnim naglaskom na mala i srednja poduzeća.

Mjere

1. Smanjenje udjela proračunske potrošnje i fondova (fiskalnog ugriza) u bruto domaćem proizvodu (BDP) na oko 40% BDP-a, u srednjem roku i oko 35% u dugom roku. To će biti moguće kratkoročnom/dugoročnom kombinacijom smanjivanja triju temeljnih komponenti državne potrošnje:

- Realnim smanjenjem udjela potrošnje središnjeg proračuna u BDP-u (za što je, pak, potrebno dalje povećati učinkovitost naplate poreza/carina); to će doprinijeti smanjenju dijela sive ekonomije (što se očekuje i od djelovanja poreza na dodanu vrijednost);

- Reformom mirovinskog sustava;

- Postupnim smanjivanjem udjela zdravstvene potrošnje u BDP-u, na način da povećanje godišnje mase novca za zdravstvo raste nešto sporije od stope rasta BDP-a (reforma zdravstvenog osiguranja).

2. Što brže provođenje privatizacije velikih javnih poduzeća u državnom vlasništvu.

3. U sklopu mjera povećanja konkurencije na domaćem tržištu jačat će se uloga Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, a transparentnom politikom i transferima u obliku osiguranja infrastrukturnih uvjeta, privlačit će strane izravne investicije, poglavito u cilju povećanja hrvatskog izvoza.

4. Da bi se privukle strane investicije i osiguralo najprivlačnije tržište (i transferi), od ključne je važnosti osigurati relativno brzu integraciju Hrvatske u euroatlantske integracije.

5. Poticati će se poduzetništvo na području proizvodnje nekih proizvoda i usluga za koje je opravdano nadomjestiti uvoz.

Mjere za poticanje pokretljivosti radnika

Niska razine svih vrsti pokretljivosti radnika: prostorne, pokretljivosti unutar poduzeća s

jednog radnog mjesta na drugo, između gospodarskih djelatnosti i grana, i među zanimanjima.

Pokretljivost među radnim mjestima u poduzećima, premda je najlakše ostvariva i ima zakonsku podršku u Zakonu o radu, za sada se još uvijek ne provodi u većoj mjeri. Razlog tome je djelomično nedostatak vizije budućeg razvoja, ali i otpor radnika, naviknutih na održavanje istog radnog mjesta na kojem su prvobitno zaposleni. Postupno profiliranje uloge vlasnika ili menadžera ći će u pravcu dobivanja ovlasti za definiranje radnih mjesta u cilju povećanja sposobnosti prilagođavanja novim okolnostima, što neki sadašnji zakoni ne omogućavaju (naprimjer Zakon o državnim službenicima).

Pokretljivost među djelatnostima u velikoj mjeri ovisi o politici plaća i nadnica koje bi trebale odigrati alokativnu ulogu u procesu razvoja. Bez diferenciranog rasta plaća do relokacije resursa, iz manje u više profitabilne proizvodnje, neće doći.

Prostornu je pokretljivost najteže postići, budući da ovisi o mnogim ekonomskim ali i socijalnim čimbenicima koji sprječavaju pokretljivost. Podulji je popis pozitivnih migracijskih čimbenika, od osiguranja stambenih potreba do dostupnosti obrazovnim i kulturnim institucijama. Dodatni čimbenik koji destimulira pokretljivost je premali broj novootvorenih radnih mjesta što povećava rizik promjene.

Umjesto mjera za poticanje prostorne pokretljivosti poticat će se razvoj pojedinih područja čija je niska razvijenost posljedica stihijske prostorne pokretljivosti kroz dugi niz godina. Takva je pokretljivost bila štetna, jer su s tih područja otišli uglavnom najsposobniji i najkvalificiraniji radnici o kojima je ovisio razvojni potencijal. Stoga će se poticati useljavanje na ta područja, a poglavito na područja od posebne državne skrbi.

Mjere

1. Preispitati zakone koji onemogućuju internu pokretljivost i zakonski omogućiti premještanje s jednog radnog mjesta na drugo uz odgovarajuću promjenu u plaći, poglavito u javnom sektoru.

2. Poticati pokretljivost u područja pogodna dugotrajnim iseljavanjem, a poglavito u područja posebne državne skrbi cjelinom mje-

ra propisanim Zakonom o područjima posebne državne skrbi.

Mjere podizanja učinkovitosti socijalno-zaštitne mreže

Novi Zakon o socijalnoj skrbi nudi rješenja za djelotvornije pružanje socijalne pomoći na načelima supsidijarnosti i solidarnosti. Osnovno načelo je ciljanost na skupine kojima je pomoć najpotrebnija i ukidanje univerzalnih davanja. Stoga će se uvesti ispitivanje imovinskog stanja i mogućnosti zarada potencijalnih korisnika te uvesti načine kontroliranja toga stanja.

Za učinkovitije provođenje ciljanih programa pojačat će se rad inspekcijskih službi, a njihova saznanja učiniti dostupnima centrima za socijalnu skrb. Promijenit će se struktura i djelovanje centara za socijalnu skrb kako bi mogli:

- podnijeti teret rješavanja statusa onih kategorija koje će biti preseljene iz drugih sustava u sustav socijalne skrbi (iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, mirovinskog osiguranja) i
- osposobiti se za mnogo veći opseg djelatnosti ispitivanja obiteljskih imovinskih stanja korisnika ili potencijalnih korisnika socijalne skrbi.

Uvest će se mnogo neposrednija suradnja između Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i centara za socijalnu skrb, vezano za aktivnosti traženja zaposlenja korisnika socijalne skrbi, a posebice kategorija koje bi trebale biti predmetom posebnog interesa u okviru programa osposobljavanja i zapošljavanja.

Kako je Zakonom o socijalnoj skrbi predviđena djelatnost neprofitnih i nevladinih organizacija u pružanju socijalne skrbi, osmislić će se komplementarni sustav kojim bi se pojedine institucije dogovorno specijalizirale za pojedine djelatnosti ili koordinirane svoj rad, kako se ne bi ciljalo na iste skupine od strane različitih institucija. Podržavat će se i volonterski rad radi jačanja sustava pomoći starijima i nemoćnima.

Mjere

1. Preispitati praksu dodjeljivanja univerzalnih prava i prava koja se odnose na skupine stanovništva s određenim obilježjima, s ciljem odabira najugroženijih među njima.

2. Koordinirati rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i centara za socijalnu skrb u dije-

lu gdje im se djelokrug rada odnosi na istu socijalnu skupinu.

3. Poticati rad nevladinih i neprofitnih organizacija kao komplementarnih djelatnosti na području pružanja socijalne skrbi, poglavito na području pružanja njege starijim osobama i osobama s posebnim potrebama.

Mjere za podizanje učinkovitosti institucija na tržištu rada

Uz djelovanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, kao jedne od najvažnijih institucija koja djeluje na tržištu rada, omogućit će se konkurencija privatnog sektora. Stvorit će se normativne pretpostavke za uključivanje privatnog sektora u posredovanju pri zapošljavanju kako bi se učinkovitije mogla uskladivati struktura potražnje za radom, sa strukturom ponude.

Mjere

1. Osvremeniti djelatnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje intenziviranjem rada svih postojećih funkcija (posredovanje pri zapošljavanju, profesionalna orijentacija, stručno osposobljavanje nezaposlenih osoba i zaposlenih osoba kojima prijeti nezaposlenost, profesionalna rehabilitacija itd.).

2. Potencirati individualni pristup sa svakom nezaposlenom osobom (prilikom intervjua animirati osobu da se aktivno uključi u rješavanje pitanja vlastitog zapošljavanja odabirom jedne od ponuđenih mjera).

3. Tehničkom modernizacijom službi i pojačanom publicističkom djelatnošću povećati razinu informiranosti korisnika usluga Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

4. Preispitati evidencije na području rada i zapošljavanja u cilju redefiniranja njihova normativnog uređenja i povezivanja svih institucija na području rada, zapošljavanja, socijalnog osiguranja i socijalne skrbi.

5. Kadrovski ojačati analitičke službe u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

6. Omogućiti konkurenciju Hrvatskom zavodu za zapošljavanje u posredovanju na tržištu rada, poglavito na području povremenih poslova, rada na određeno vrijeme i rada prema potrebi.

7. Poticati interakciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sa svim drugim institucijama na tržištu rada.

HEMA PAKETA MJERA PROGRAMA ZA ZAPOŠLJAVANJE**temeljni uvjet uspješnosti:****komplementarnost i istovremenost provedbe svih mjera****SMANJITI REGISTRIRANU
NEZAPOSLENOST**

- ⇒ pravo na zdravstveno osiguranje odvojiti od statusa nezaposlenosti
- ⇒ provoditi mjere aktivne politike na tržištu rada
- ⇒ pridržavati se načela osiguranja za slučaj nezaposlenosti i zastarjelih vještina i znanja

SMANJITI TROŠAK RADA

- ⇒ ukinuti vodni doprinos i doprinos za dječji doplatak
- ⇒ smanjiti doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje

**ORGANIZIRANO RJEŠAVANJE
VIŠKOVA RADNIKA U TRIPARTITNOJ
STRUKTURI SAVJETOVANJA**

- ⇒ izraditi planove rješavanja viškova radnika
- ⇒ najveći naglasak dati na osposobljavanje, a ne na otkaze i prijevremeno umirovljenje
- ⇒ financirati ove aktivnosti sredstvima sudionika programa i državnim subvencijama

**POTICATI POKRETLJIVOST
RADNE SNAGE**

- ⇒ poticati internu pokretljivost radne snage
- ⇒ poticati prostornu pokretljivost u područja posebne državne skrbi

**POVEĆATI UČINKOVITOST
SOCIJALNO ZAŠTITNE MREŽE**

- ⇒ univerzalne mjere pretočiti u cilijane mjere prema najugroženijim socijalnim skupinama
- ⇒ poticati privatnu inicijativu u pružanju socijalne skrbi pojedinim kategorijama stanovništva
- ⇒ poticanje kulture rada na području socijalne skrbi na društveno korisnim poslovima

**POTICANJE RASTA I OTVARANJE NOVIH
RADNIH MJESTA**

- ⇒ smanjenje udjela proračunske potrošnje i fondova u BDP-u
- ⇒ reforme sustava mirovinskog i zdravstvenog osiguranja
- ⇒ poticanje privatizacije velikih javnih i državnih poduzeća
- ⇒ poticanje izravnih stranih investicija
- ⇒ poticanje poduzetništva za nadomještanje uvoza određenih roba i usluga

**JAČATI EFIKASNOST INSTITUCIJA NA
TRŽIŠTU RADA**

- ⇒ organizacijski, tehnički i sadržajno jačati djelatnost Zavoda za zapošljavanje
- ⇒ poticati rad Gospodarsko-socijalnog vijeća i suradnju socijalnih partnera na tržištu rada
- ⇒ koordinirati rad Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalnu skrb

Priredio: Vlado Puljiz